

LR: dom 2002-07-02, mål nr 21272-01

D 17/01

Skattemyndigheten i X-stad har inkommit med en underrättelse till Revisorsnämnden (RN). I underrättelsen redovisas flera anmärkningsvärda förhållanden i ett aktiebolag i vilket godkände revisorn A-son var vald revisor. Förevarande beslut innehåller RN:s bedömning av A-sons revisionsinsatser i det i underrättelsen omnämnda bolaget.

Av skattemyndighetens underrättelse framgår bl.a. följande. Bolaget hade brustit i sin skyldighet att lämna skattedeklarationer. Under sensommaren 2000 genomförde skattemyndigheten därför granskning av bolagets räkenskaper för perioden januari 1999 till och med maj 2000. Vid granskningen noterades allvarliga brister. Grundbokföring hade inte skett löpande. Huvudbok saknades. Årsbokslut fanns inte upprättat för det räkenskapsår som slutade den 31 december 1999. Vid kontroll mot Patent- och registreringsverkets (PRV) register framgick att någon årsredovisning för år 1999 inte fanns inregistrerad ännu i mitten av januari 2001. A-son valdes till revisor i bolaget i mars 2000. Hans uppdrag avsåg revision från och med räkenskapsåret 1998.

A-son har ombetts kommentera skattemyndighetens underrättelse. RN har med anledning av underrättelsen också begärt att få del av A-sons dokumentation över sin revision av bolaget avseende räkenskapsåret 1999. A-son säger sig vid flera tillfällen under år 2000 ha sökt företagsledaren och fått löfte om att erhålla räkenskaper och årsredovisning för år 1999. På grund av att handlingarna inte kom A-son tillhanda avsåg han sig uppdraget i början av år 2001.

Eftersom A-son inte haft möjlighet att utföra revision avseende räkenskapsåret 1999 har RN infordrat A-sons dokumentation över utförd revision i bolaget avseende år 1998. Bolagets omsättning uppgick detta år till 903 tkr och balansomslutning till 968 tkr. A-sons företrädare hade i revisionsberättelsen för år 1997 anmärkt på väsentliga brister i den interna kontrollen, att årsredovisningen avgivits sent samt att mervärdesskatt vid ett flertal uppbördstillfällen under året inte erlagts i rätt tid. A-son har i sin revisionsberättelse för år 1998 anmärkt på att årsredovisningen avgivits sent (2000-03-01) och att han inte haft möjlighet att delta i lagerinventering. A-son har tillstyrkt fastställande av bolagets resultat- och balansräkning.

Bolagets varulager var i årsredovisningen för år 1998 upptaget till 867 tkr vilket utgjorde 90 procent av balansomslutningen. A-son har i sin dokumentation antecknat att avsaknaden av möjlighet att deltaga i den fysiska inventeringen gjorde det omöjligt att fastställa lagrets volym varför han inte kunde ta ställning till posten.

Vad gäller rutinerna för bolagets kontanthantering framgår av dokumentationen att bolaget saknade kassaapparat. Bolaget antecknade i stället sina försäljningar på kontantnotor med nummerserie 1-50. Av A-sons anteckningar framgår bl.a. att han ansåg att kontantnotorna hade en alltför kort kronologisk serie för att möjliggöra kontroll av att all försäljning också redovisades som intäkter.

Av A-sons anteckningar kan utläsas att han ansåg att bolagets förvaltning varit god under året.

Att A-son trots att han i sin revisionsberättelse anmärkt på att han inte haft möjlighet att delta i lagerinventeringen ändå ansett sig kunna tillstyrka fastställande av bolagets resultat- och balansräkning har han förklarat med att han gjort stickprovskontroll av prissättningen. Kontroll av lagrets omsättningshastighet under föregående år hade vidare visat att behovet av lagervolym var någorlunda konstant. Företagsledaren hade för A-son beskrivit hur inventeringen hade

genomförts. – Vad gäller A-sons slutsats beträffande bolagets förvaltning har han anført att bedömningen att denna varit god avsåg en jämförelse med föregående år men att han inte varit helt positiv.

RN gör följande bedömning.

Bolagets varulager utgjorde 90 procent av bolagets balansomslutning. Lagrets redovisade värde var därför synnerligen betydelsefullt för bolagets resultat och ställning. A-son valdes till revisor i bolaget mer än ett år efter utgången av räkenskapsåret 1998. Han saknade därför möjlighet att delta i inventeringen av lagret. Eftersom bolaget saknade lagerredovisningssystem var fysisk inventering enda sättet att fastställa lagrets existens. A-son har i efterhand kunnat skaffa sig en bild av lagrets prissättning men vad gäller lagrets existens i stort sett varit hänvisad till uppgifter från företagsledaren. En revisor är skyldig att överväga vilken effekt begränsade revisionsmöjligheter bör få på hans till- eller avstyrkanden till ledning för bolagsstämmans beslut. Att A-son skulle ha övervägt huruvida hans begränsade granskningsmöjligheter vad gäller bolagets dominerande balanspost skulle ha inverkan på tillstyrkandesatserna kan inte utläsas av hans dokumentation. RN anser att A-son saknat grund för att tillstyrka fastställande av bolagets resultat- och balansräkning.

Inom ramen för sin revision av ett bolags förvaltning skall revisorn bedöma organisation och rutiner för att klarlägga om styrelse och företagsledare uppfyllt sina förpliktelser enligt 8 kap. 3 § aktiebolagslagen (1975:1385, ABL) avseende bokföring, medelsförvaltning och ekonomiska förhållanden i övrigt. Enligt god revisionssed skall en revisor lämna en erinran till styrelsen i det fall det är befogat med relativt allvarliga påpekanden om bolagets interna kontroll, redovisning eller förvaltningen i övrigt. Av A-sons granskningsanteckningar framgår att rutinerna för bolagets kontanthantering hade betydande brister. A-son borde därför ha framfört kritik i detta avseende, i vart fall i form av en erinran till bolagets styrelse.

RN finner sammanfattningsvis att A-son på otillräcklig grund tillstyrkt fastställande av bolagets resultat- och balansräkning för år 1998. Vidare borde han, åtminstone i form av en erinran till styrelsen, ha påtalat bristerna vad gällde rutinerna för bolagets kontanthantering.

Med stöd av 22 § andra stycket lagen (1995:528) om revisorer meddelar RN A-son erinran.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Arne Baekkevold, Marie Carlsson, Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg och Gunnar Widhagen. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell samt chefsrevisorn Inger Blomberg, föredragande.